

Trentskega lovca je hotel Aškerc opevati, a v mislih mu je bil — Faust. Kot zlobni, zapeljivi princip je uvedel „zelenega lovca“, ki igra vlogo Mefista. To naj bi bil istinit vrag, in razne ironične poteze spominjajo Goethejevega vzorca; vendar moramo reči, da je ponesrečen tvor. „Zeleni lovec“ je kot vrag seveda metafizičen modroslovec in deklamira svoje misli o vzrokih, o moči in sili, o raznih svetovih in podobnih stvarih. A kako je mogel Aškerc hudirja privedi do tega, da se je nesrečno zaljubil v lepo Vido, nam je neumljivo. Vekovečni princip zla, ki šteje stoletja in premerja svetove, pa se kar naenkrat zagleda v mlado krčmarico v Soški dolini in postane melanholičen ter javka o svoji nesrečni ljubezni, — je vendar prečudna prikazen. To protislovje nam podere vse zaupanje v modroslovje Aškerčevo.

Tudi v jeziku ni nobene naivnosti. Lepi, zvonki so verzi v onem prizoru, ko sanja Bojan in ko gredó razne prikazni mimo njegovega očesa. A ako beremo v razgovoru besede: „srečnik, nehvaležnik“ nam takoj izgine iluzija narodne pravljice. Splošno so pa verzi sami izredno izlikani in opiljeni.

Dr. E. L.

Poduk rojakom Slovincem, ki se hočejo naseliti v Ameriki. Spisal Rev. F. S. Šusteršič. Joliet, Ill. Založila zveza slovenskih duhovnikov v Ameriki. 1903. Tiskal „Amerikanski Slovenec.“ — To je velevažna in jako poučna knjiga, vredna, da se ž njo bolje seznanimo.

V uvodu piše pisatelj (str. 5): „Pojasniti te razmere, zavrniti predsodke, odkriti resnico in podati rojakom-izseljencem dober svet v telesnih in dušnih zadevah, je namen tej knjižici.“

Knjiga ima 6 poglavij in 2 prilogi.

1. Opisuje „Združene države ameriške“ ter podaje kratek pa jasn topografičen in statističen pregled. Združenih je 45 držav in dva teritorija, kjer živi okrog 75 milijonov duš.

2. Daje „nekaj nasvetov naseljencem.“ Taki nasveti so: „Naselite se tu s svojimi družinami in pridite sem z namenom, da ostanete tukaj in si izberete Ameriko za svojo drugo domovino.“ — „Slovincem svetujemo, naj se ne selijo v nobeno drugo deželo v Ameriki, kakor v Združene države. Naseljenci „naj gredo v take kraje ali mesta, kjer imajo Slovenci svojo cerkev in svojega duhovnika, ali vsaj tje, kjer jih biva večje število in je upati, da si ustanove lastno cerkveno občino.“ Za temi daje svête v oziru na „delo, kakršno čaka tu slovenskega naseljenca“ ter pravi, da „bi bilo za marsikoga bolje, da se loti poljedelstva“. Tu je

pristavljen resen opomin: „V Ameriki je treba delati in trpeti za vsakdanji kruhek, kakor povsod na božjem svetu.“ Dalje pravi: „Svetovati je Slovincem, ki se naselijo v Ameriko, da pristopijo k uniji svojega rokodelstva ali obrti.“ Sviri pa učene ljudi pred naselitvijo, češ „za študirane ljudi, ki ne razumejo angleškega jezika, sploh niso ugodna ameriška tla“, izvzemši duhovnike, katerih bi potrebovali precej kakih deset. — Enako „je na mnogih slovenskih naselbinah lepa prilika za mladega, nadarjenega in podvzetnega zdravnika.“ Končni svêt: „Poizvedi najprej. . . kako je z delom . . . v kraju, kamor si namenjen, in potem še le se odpravi na pot.“

3. Razlaga „naselniški zakon“, kakršen zdaj velja v Ameriki.

4. Popisuje „katoliško življenje v Ameriki“ jako zanimivo. Katoliška cerkev je v Združenih državah popolnoma prosta; nihče se ne sme vtikati v njene zadeve. Katoliška cerkev je tukaj najmočnejša verska družba, ki šteje 12 milijonov duš (brez Kube in Filipin). Danes broji 13 nadškofij, 88 škofij, 13.000 duhovnikov in 10.000 farnih cerkev. — Slovenci pa imajo zdaj tu 17 svojih župnij in cerkev. Katoličani v Ameriki si morajo sami zidati cerkev in jo vzdrževati, sami plačevati svoje duhovnike. Zato imajo poleg peterih cerkvenih zapovedi še 6., ki se glasi tako: „Pomagaj po svoji moči vzdrževati cerkev in duhovnike!“ Razven cerkve morajo ameriški katoličani vzdrževati tudi svoje šole, ker so državne šole brezverske. Slovenci imajo 6 svojih šol.

Velikega pomena so v Ameriki katoliška društva z namenom dejansko izvrševati ljubezen do Boga in do bližnjega. Prva in največja zveza slovenskih katoliških društev je bila ustanovljena l. 1894. v Jolietu, Ill. pod imenom: „Kranjska Slovenska Katoliška Jednota.“ Danes ima 53 slovenskih katoliških društev s 6223 člani. — Razven te je več slovenskih društev v „Jugoslovanski Katoliški Jednoti“ in v „Slovensko-Hrvatski Zvezi.“ V katoliških župnijah imajo kakor na Slovenskem tudi v Ameriki cerkvene bratovščine.

Važno vlogo v katoliškem življenju igra katoliško časopisje. Zdaj imajo tri take liste: „Amerikanski Slovenec“, „Nova Domovina“ in „Mir.“ Vsak veren Slovenec naj se naroči na enega izmed teh treh listov.

Za nas doma so posebno zanimivi podatki o sklepanju zakona. V Ameriki je civilni zakon veljaven po župnijah, koder ni razglašena tridentska postava za sklepanje zakonov pred lastnim župnikom. Država pa nikogar ne sili, da se mora civilno poročiti, zato veže vse kato-

ličane cerkvena zapoved, da svoj zakon skle-
nejo pred lastnim župnikom v cerkvi.

Splošno se vidi, da je versko življenje med
ameriškimi Slovenci dokaj živahno in npravost
na zadosti visoki stopinji. Knjiga daje sloven-
skim duhovnikom lepo izpričevalo, da se vestno
trudijo za svoje rojake in sploh dosejajo znat-
nih uspehov.

Posebej še omenja „Zvezo slovenskih du-
hovnikov v Ameriki“, ki ima namen prirejati
misijone za Slovence, zlasti po onih krajih, kjer
nimajo še svojih duhovnikov, pomagati pri
ustanovitvi novih šol in župnij, dobivati mla-
deničev in deklet za duhovski in samostanski
poklic, izdajati potrebne knjige itd.

5. Razjasnuje „Poduk“ denar, mero in vago,
kakršna se rabi v združenih državah.

6. Naševa in kratko opisuje „slovenske
naselbine v Združenih državah“. V 25 državah
imajo svoje stalne naselbine, po nekaterih dru-
gih prebivajo le začasno posamezniki, gredoč
za delom. Število vseh Slovencev v Združe-
nih državah bi bilo okrog 53.000 duš. Mnogo
zanimivih črtic nam podaja pisatelj v tem pog-
lavju, deloma iz lastne izkušnje, deloma iz
peresa tovarišev in rojakov.

Knjigi je spredaj privezan zemljevid Zdru-
ženih držav ameriških, kateri dobro služi bravcu
in mu kaže velike prostore in daljave novega
sveta. Zadaj pa je zapisnik z „naslovi slovenskih
škofov in duhovnikov v Ameriki“, ki tudi
močno povzdiguje rabljivost tega „Poduka“.

Knjiga je spisana v krepkem in poljudnem
slogu, tako, da jo more s pridom rabiti vsak
Slovenec. Pisatelj se čuti Amerikanca in pokaže
semtertja svoj ponos. Jako spretno zagovarja
življenje in vedenje izseljencev nasproti ne-
katerim včasih preostrim, ker presplošnim oči-
tanjem rojakov iz starega sveta. V mnogih toč-
kah mu moremo pritrjevati, le v tem, da pri
nas doma gosposke podpirajo sprejemanje sve-
tih zakramentov in versko življenje, se ne stri-
njamo vsi ž njim.

Z veseljem pozdravljamo delavnost naših ro-
jakov onkraj morja, o kateri nam piše ta knjiga;
želimo kmalu zopet kaj lepega iz novega sveta.

— č.

Ilustrovani narodni koledar 1904. Ure-
dil in izdal Dragotin Hribar v Celju. — Prak-
tičen in ličen je bil ta koledar vedno, a marsi-
kako leto nas je motila njegova pristranost v
poročilih in moderna tendencioznost v lepo-
slovnih spisih, ki jih je objavljaj. Tega letos
ni — vsaj ne tako obilno. Pesniški del izpol-
njuje Vek. Spindler s šestimi še precej srečnimi
pemicami. Verzi se beró gladko in prijetno
(razen nekaterih prisiljenih n. pr. v „Spominu“:

„v življenja zapuščenih dneh“. Vsebina je ve-
činoma erotično lirična; komur ugajajo objemi
„na tihi poljani“, kdor bo mogel odobravati,
ko bo videl, da fantje „k ljubicam svojim pod
okna radostno hiteli so“ in bržkone netili „pla-
men, ki v noči je viharni se dvignil do neba“
— bo odobral tudi tako liriko. Leposlovnih
črtici „Višji vzori“ (Rinaldo) in „Našla sta se“
(Radovan) sta prikupljivi, dasi je druga po
vsebini le šablonska, tudi pri nas že stokrat
predelana romantika, a slog ima svoje posebnosti
in jezik je prijeten, dasi ne povsem pravi-
lilen. Nekaj pristrčnega je kratka črtica „Višji
vzori“. Koliko duševnega življenja je tu skici-
ranega z dvema, tremi potezami! Prav prijeten
vtisek je napravil na nas ta malehni, a krepko
delujoči refleks ognjevit in idealne mlade
duše. Črtica inženirja F. Lupše „o severnem
tečaju“ je pisana prav poljudno; zanimivi so
tudi nekrologi profesorjev Vrhovca in Rutarja
in narodnjaka dr. H. Šukljeja ter životopisne
črtice Viktorja Parma. — O kranjskem dežel-
nem zboru imamo seveda drugačno mnenje. Tudi bi
si upali nekoliko podvomiti, si je li res „pač
malokdo pridobil za slovenski narod toliko
zaslug“ kakor Jan Lego. Bog mu daj učkati
še mnogo let, a njegove ideje niso bile vedno
vse zdrave! *Zdrave ideje vinamo vamo VI. K.*
— mi!

Izgubljena sreča. Rudolf Vrabl. Za-
ložil Jernej Bahovec. V Ljubljani 1904. Natisnil
A. Slatnar v Kamniku. Cena 40 v. — To je
domoljubna knjižica, ki v pravljlični obliki po-
pisuje zatiranje Slovencev in jih vnema za
„Družbo sv. Mohorja“ in za „Družbo sv. Cirila
in Metoda“.

HRVAŠKA.

Fragmenti. Milan Marjanović. Dubrovnik.
1903. — „Vse, kar se razvija“, pravi pisatelj
v epilogu, „kar dozoreva: cvetje v poletju,
deklica, preden postane žena, mladenič, ko v
njem še vrè — ta lepota postajanja ima po-
sebne čare in dražesti. Pred petimi, šestimi
leti smo bili člani mlade literarne generacije
hrvaške v tem „statu nascendi“. . . . Dokumente
svojega in našega razvoja izdajam v knjigi teh
fragmentov sedaj, ko smo bolj ali manj že vsi
stopili na širše poprišče.“

Prijateljski krog, ki ga omenja pisatelj,
poznamo. Zbiral se je svoj čas okoli „Mladosti“,
„Salona“, „Nove Nade“, „Svjetla“ in drugih
efemernih pojavov brez silnejših posledic za
širšo javnost. Vendar se je vzgajala ob njih
„mlada literarna generacija hrvatska“ (deloma